

Autor: Jose Llacer

REDAPTA

Espais de governança per a l'adaptació
al canvi global en rius mediterranis

Document didàctic

Seguiment participatiu dels ocells del Delta de la Tordera

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

VICEPRESIDENCIA
CUARTA DEL GOBIERNO
MINISTERIO
PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA
Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Seguiment participatiu dels ocells del Delta de la Tordera

La Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Malgrat de Mar, en col·laboració amb el Grup de Naturalistes del Montnegre i la Tordera estan fent el seguiment participatiu de l'avifauna present a la zona deltaica de la Tordera i les seves zones d'influència. El projecte REDAPTA, coordinat pel CREAM, en col·laboració amb la Universitat Politècnica de València i amb el suport de la Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, vol recolzar la iniciativa posant a disposició dels participants una eina virtual per tal d'ajudar els voluntaris i voluntàries en aquesta tasca tan important!

Voldries donar un cop de mà?

Voldries aprendre a conèixer els ocells del Delta?

Per a dur a terme aquest seguiment participatiu s'ha desenvolupat aquesta guia per tal de facilitar que tothom pugui enregistrar les observacions fetes als punts d'observació ornitològica instal·lats al Delta. No més cal un telèfon mòbil o tauleta digital! A més a més, amb aquesta guia podràs aprendre més sobre les característiques de les espècies que es poden observar al Delta, ja siguin reproductores (estivals i residents), hivernants o migradores. Us expliquem com funciona:

FORMULARI DE SEGUIMENT

Podeu obrir l'enllaç al formulari per a la recollida d'observacions ací <https://docs.google.com/>

La primera secció fa referència a les **“Dades de la fitxa de seguiment”**. Us demanem informacions que puguin ajudar a contextualitzar les dades rebudes, com ara el dia i l'hora d'inici, la localització des d'on feu les observacions (quadricula UTM), nom de l'observador/a (protegit per la política de privacitat) i les condicions meteorològiques del dia (temperatura, vent, cel, pluja i visibilitat). Tota aquesta informació ens ajudarà molt per a interpretar els resultats. Podreu canviar de secció del formulari sense perdre la informació que ja heu enregistrat.

A la segona secció us demanem que identifiqueu les **“Espècies observades”**. En primer lloc heu de trobar l'espècie identificada (apareix el seu nom comú, científic i una fotografia) i seguidament indicar el nombre d'exemplars que n'heu vist. Es tracta d'un desplegable que pot ser modificat tantes vegades com necessiteu per tal d'afegir-ne més exemplars. A continuació, marqueu el o els hàbitats on heu observat l'espècie: al mar (front deltaic), a la platja i sorralles (barres interiors i exteriors), als cursos fluvials i zones humides (riu, llacunes i bosc de ribera) o a la plana agrícola (càmpings i Pla de Grau).

Seguiment participatiu dels ocells del Delta de la Tordera

En acabar, trobareu la **“Secció final”** on abans de tancar l'enregistrament, cal que indiqueu l'hora de finalització. També us demanem que accepteu la política de privacitat i el consentiment de tractament de les vostres dades personals. Mai compartirem les dades personals amb tercers. En tot cas, es pot exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició de conformitat amb la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre de Protecció de Dades Personals i Garantia dels Drets Digitals.

Finalment, sols cal que envieu el formulari per a que quedin recollides les dades correctament.

DESCRIPCIÓ DELS OCELLS DEL DELTA

A continuació, podreu trobar més informació de cadascuna de les espècies més habituals al Delta de la Tordera per tal de conèixer-les una mica millor. Es tracta d'un llistat de les 54 espècies més comunes, ordenades segons la seva freqüència aproximada d'aparició als mostrejos fets a la desembocadura de la Tordera.

Gairebé la totalitat de les imatges d'aquesta guia han estat extretes de <https://www.ornitho.cat/> i tant ací com al formulari, l'autoria de cada imatge apareix indicada. Les descripcions de les espècies han estat redactades utilitzant com fonts principals el Servidor d'Informació Ornitològica de Catalunya (<http://www.sioc.cat/>) i el lloc web de SEO Birdlife (<https://www.seo.org/>).

L'ompliment del formulari per diferents persones al llarg del temps permetrà anar comprovant els canvis en la diversitat d'ocells del Delta, i a més a més, proporcionarà dades científiques al personal investigador del Grup de Recerca d'Aigua i Canvi Global del CREAF. Agraïm de bestreta la participació de tots els voluntaris i voluntàries, així com la de l'Ajuntament de Malgrat de Mar i la del Grup de Naturalistes del Montnegre i la Tordera.

Us donem les gràcies per la vostra col·laboració!

GAVIÀ ARGENTAT (*Larus michahellis*)

Foto: Raül Miralta Gamisans

Ordre *Caradriformes*
Família *Laridae*

Espècie molt comuna al llarg de l'any, tant a les costes i desembocadures dels rius com a l'interior, on es troba en expansió. També és una espècie migradora. Es tracta d'un dels ocells marins més abundants de la conca de la Mediterrània, a causa de la seva enorme adaptabilitat tant per alimentar-se com per a triar hàbitat. Al delta de l'Ebre existeix una de les seves principals colònies de parelles reproductores. El seu estat de conservació a Catalunya és poc preocupant.

ÀNEC COLLVERD (*Anas platyrhynchos*)

Foto: Raül Miralta Gamisans

Ordre *Anseriformes*
Família *Anatidae*

Espècie resident molt abundant, que es completa amb individus migrants i hivernants que varien segons la cruesa dels hiverns. Es tracta de l'espècie d'ànec més comuna a tot el territori i més generalista, capaç d'instal·lar-se en una gran varietat d'aiguamolls, embassaments i estanys en parcs o jardins. El seu estat de conservació tant a nivell català com europeu no és preocupant.

GAVINA VULGAR (*Chroicocephalus ridibundus*)

Foto: Joan Beneyto

Ordre *Caradriformes*
Família *Laridae*

Espècie molt comuna. Es pot veure tot l'any encara que el seu màxim és a l'hivern i durant la migració. Freqüenta les zones humides, platges i conreus de regadiu. Espècie catalogada com a sensible (Annex I, Decret 148/1992). Manté bones poblacions a Europa però a Catalunya es troba propera a l'amenaça.

CUERETA BLANCA VULGAR (*Motacilla alba*)

Foto: Jordi Comellas Novell

Ordre *Passeriformes*
Família *Motacillidae*

Espècie resident molt comú arreu del territori, que augmenta la seua població a l'hivern. Ambdós sexes són semblants, però la femella té el clatell gris. A l'hivern es torna molt gregària i es reuneix a dormidors. Ocupa una gran diversitat d'hàbitats, tant naturals com humanitzats. El seu estat de conservació a Catalunya està catalogat com de preocupació menor. És tracta de una espècie protegida (Categoria D) segons el Decret Legislatiu 2/2008.

MARTINET BLANC (*Egretta garzetta*)

Foto: Lluís Vilamajó

Ordre *Ciconiformes*
Família *Ardeidae*

Espècie resident i nidificant localment abundant als aiguamolls i zones humides de Catalunya, així com a les zones d'arrossars on troba aliment. El seu estat de conservació a Catalunya està catalogat com de preocupació menor, encara que es troba protegida per nombroses directives relacionades amb la mateixa espècie o el seu hàbitat.

TUDÓ (*Columba palumbus*)

Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Columbiformes*
Família *Columbidae*

Espècie resident comú, que augmenta la seva població a l'hivern durant la migració d'exemplars procedents del centre i el nord d'Europa. Ocupa una gran varietat d'ambients (forestals, agrícoles, urbans). El seu estat de conservació a Catalunya està catalogat com de preocupació menor.

GARSA (*Pica pica*)

Foto: Oscar Roca Pagès

Ordre *Passeriformes*
Família *Corvidae*

Espècie resident amplament distribuïda gràcies a la seva capacitat per adaptar-se a tots tipus d'ambients, fins i tots els més humanitzats. El seu plomatge blanc i negre és inconfusible. El seu estat de conservació a Catalunya no és preocupant.

PARDAL COMÚ (*Passer domesticus*)

Foto: Jordi Comellas Novell

Ordre *Passeriformes*
Família *Passeridae*

Aquesta espècie es una de les més esteses arreu del territori. Es troba especialment lligada a nuclis urbans ja que és poc exigent pel que fa a l'hàbitat i a l'alimentació. Mascles i femelles tenen un plomatge ben diferenciat. El seu estat de conservació a Catalunya es considera prop a l'amenaça i a Europa en declivi.

POLLA D'AIGUA (*Gallinula chloropus*)

Foto: Miquel Àngel Pérez-de-Gregorio Capella

Ordre *Gruiformes*
Família *Rallidae*

Espècie resident i nidificant molt abundant arreu del territori. Té una gran capacitat d'adaptació a qualsevol ambient, una dieta prou flexible i una alta fecunditat, fets que la converteixen en una de les espècies més abundants i esteses d'Europa. El seu estat de conservació tant a nivell català com europeu no és preocupant.

GAVINA CORSA (*Larus audouinii*)

Foto: Ignacio López González

Ordre *Caradriformes*
Família *Laridae*

Espècie endèmica de la conca de la Mediterrània. La Península Ibèrica conté la població més important a nivell mundial en l'actualitat. Es tracta d'una espècie catalogada com protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i molt sensible (Annex II, Decret 148/1992). A nivell de Catalunya es considera com una espècie vulnerable i compta amb nombroses figures de protecció i plans de recuperació.

CORRIOL PETIT (*Charadrius dubius*)

Foto: Jordi Comellas Novell

Ordre *Caradriformes*
Família *Charadriidae*

Espècie comú per tot el territori. Principalment estival i migradora regular que nidifica en zones humides i rius. S'instal·la, preferentment, en els marges pedregosos de rius, illes i bancs de grava o sorra. Fora de l'estació reproductora freqüenta també estuaris i arenals costaners. Hivernant escàs al delta de l'Ebre. Es tracta d'una espècie sensible (Annex I, Decret 148/1992) i protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008). A Catalunya el seu estat de conservació es considera de preocupació menor.

ESTORNELL VULGAR (*Sturnus vulgaris*)

Foto: Vicente Francisco Tamarit

Ordre *Passeriformes*
Família *Sturnidae*

Espècie distribuïda de manera àmplia per tota la Península Ibèrica. Migrador i hivernant comú a Catalunya on també es reproduïx. Té preferència per terrenys agrícoles. A nivell europeu es considera en declivi, però a la Península es troba actualment en expansió. El seu estat de conservació a Catalunya es poc preocupant.

ESPLUGABOUS (*Bubulcus ibis*)

Foto: Raül Miralta Gamisans

Ordre *Ciconiformes*
Família *Ardeidae*

Resident i nidificant localment abundant. Migrador i hivernant en àrees on no nidifica. Es tracta d'una espècie cosmopolita i es troba en expansió en l'actualitat, amb observacions cada vegada més habituals en punts on fa anys era més rar. Està catalogada com a espècie protegida (Categoria D, Decret Legislatiu 2/2008) i sensible (Annex I, Decret 148/1992), encara que el seu estat de conservació a Catalunya no és preocupant.

CAMES LLARGUES (*Himantopus himantopus*)

Foto: Alain Noel

Ordre *Caradriformes*
Família *Recurvirostridae*

Espècie limícola migrant regular i més estesa per totes les zones humides del territori. Estival nidificant regular, molt abundant al delta de l'Ebre, i freqüent a la resta de zones humides tant de l'interior com del litoral. El seu estat de conservació a Catalunya no és preocupant però està catalogada com a espècie protegida (Categoria C; Decret Legislatiu 2/2008) i sensible (Annex I, Decret 148/1992). També com a espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

BERNAT PESCAIRE (*Ardea cinerea*)

Foto: Joan Beneyto

Ordre *Ciconiformes*
Família *Ardeidae*

Resident comú al llarg de tot l'any, amb migradors i hivernants regulars. Molt comú en zones humides, com les ribes dels rius. El seu aspecte és inconfusible. Es troba en expansió a la Península Ibèrica. Encara que a Catalunya es considera de preocupació menor, està protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008 i es considera espècie sensible a l'Annex I del Decret 148/1992.

XATRAC BECLLARG (*Sterna sandvicensis*)

Foto: Màrius Domingo

Ordre *Caradriformes*
Família *Sternidae*

Espècie present tot l'any al litoral. Durant la seua migració es pot observar en zones costaneres, mentre que a l'hivern es localitza principalment en les platges arenoses pròximes a aiguamolls. Nidifica al delta de l'Ebre. El seu estat de conservació a Catalunya és vulnerable i a nivell europeu és considera reduïda. És una espècie molt sensible (Annex II, Decret 148/1992), es troba protegida per diverses normatives i es objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats.

ORENETA VULGAR (*Hirundo rustica*)

Foto: Àngel Pérez

Ordre *Passeriformes*
Família *Hirundinidae*

Espècie nidificant estival abundant arreu del territori que és torna molt escassa a l'hivern, amb algunes poblacions en zones humides litorals. La seua arribada es considera anunci de la primavera. Malgrat la seua abundància, es tracta d'una espècie en declivi com a conseqüència dels canvis en el medi rural i les zones agrícoles. El seu estat de conservació a Catalunya està catalogat com de preocupació menor. És tracta de una espècie protegida (Categoria D) segons el Decret Legislatiu 2/2008.

CORB MARÍ GROS (*Phalacrocorax carbo*)

Foto: Adrián Pina Hidalgo

Ordre *Pelecaniformes*
Família *Phalacrocoracidae*

Espècie comú en migració i durant la hivernada, tant en zones humides costaneres com de l'interior. A l'estiu, solament alguns exemplars romanen en zones humides, sobretot en alguns embassaments interiors. No nidifica actualment a Catalunya. Es troba en expansió, i, atès que és un consumat pescador, en algunes zones ha entrat en conflicte amb l'home, que l'acusa de consumir peixos d'interès pesquer i comercial. Es considera una espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE).

CADERNERA (*Carduelis carduelis*)

Foto: Òscar Perez Petrus

Ordre *Passeriformes*
Família *Fringillidae*

Espècie resident comú distribuïda regularment arreu del territori, que es pot observar a diferents altituds i en diferents tipus d'hàbitats encara que és més abundant en les zones més termòfiles i de caire mediterrani. Migradora i hivernant comú arreu del país. És molt gregària, sobretot a l'hivern, i sol agrupar-se en bàndols mixtos amb altres fringíl·lids. A causa del seu aspecte i vistós cant ha siguda capturada amb freqüència com a au de gàbia. El seu estat de conservació a Catalunya es considera vulnerable i està protegida (Categoria D; Decret Legislatiu 2/2008).

GAVINA CAPNEGRA (*Larus melanocephalus*)

Foto: Pau Barnés

Ordre *Caradriformes*
Família *Laridae*

Espècie present però no molt abundant durant les migracions i a l'hivern en tota la costa mediterrània. Es reproduïx en molt baix nombre en aiguamolls mediterranis i de la Manxa. A nidificat recentment al delta de l'Ebre. És considerada una espècie en perill a nivell de Catalunya. És per això que està catalogada com a espècie protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008), i com a espècie d'interès comunitari objecte de mesures de conservació especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

XIVITONA (*Actitis hypoleucos*)

Foto: Josep Ignasi Tejedor

Ordre *Caradriformes*
Família *Scolopacidae*

Espècie migradora, comú a totes les zones humides del territori, tant costaneres com d'interior. Hivernant i nidificant escasa, associada a la presència de rius i embassaments amb abundants còdols, graves i ribes sorrenques. Catalogada com protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008). En relació al seu estat de conservació, es considera en perill a Catalunya i en declivi a Europa.

MERLA (*Turdus merula*)

Foto: Raül Miralta Gamisans

Ordre *Passeriformes*
Família *Turdidae*

Espècie d'ocell molt estesa i habitual. Es considera un resident comú arreu del territori, però també és migrador i hivernant regular. Ocupa tot tipus de zones cobertes per arbustos i matolls, incloent boscos, parcs i jardins. És omnívor, menja una gran varietat d'insectes, cucs de terra, baies i fruites. El mascle és negre i la femella marró. Atesa la seua abundància a Catalunya, el seu estat de conservació es considera de preocupació menor.

CORB MARÍ EMPLOMALLAT (*Phalacrocorax aristotelis*) Foto: Josep Crusafont

Ordre *Pelecaniformes*
Família *Phalacrocoracidae*

Resident i nidificant en zones litorals, majoritàriament s'assenta en els trams rocosos més inaccessibles. Ha experimentat una important regressió en els últims anys, a causa de l'impacte de la sobrepesca sobre algunes de les seves espècies presa, a la contaminació per hidrocarburs i a les molèsties per embarcacions d'esbarjo. A Catalunya està catalogada com a espècie vulnerable (Real Decreto 139/2011), protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008) i molt sensible (Annex II, Decret 148/1992). També està catalogada com a espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

CORRIOL GROS (*Charadrius hiaticula*)

Foto: Domènec Anguera Vidal

Ordre *Caradriformes*
Família *Charadriidae*

Espècie pròpia de les altes latituds de l'hemisferi nord. No es reproduïx a la Península Ibèrica, encara que durant la hivernada es pot considerar una au relativament comuna a les costes i aiguamolls litorals, tant mediterranis com atlàntics. Hivernant regular al delta de l'Ebre. Es considera espècie protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008.

CUERETA GROGA (*Motacilla flava*)

Foto: Domènec Anguera Vidal

Ordre *Passeriformes*
Família *Motacillidae*

Espècie migradora regular i comú arreu del territori. Es tracta d'una de les espècies amb major variabilitat en el plomatge. Nidificant estival distribuïda de forma irregular per alguns cursos fluvials, però més uniformement a les zones humides, i també per zones amb prats humits de muntanya. Hivernant molt escassa, però darrerament regular, en zones humides del litoral com el delta del Llobregat o el delta de l'Ebre. Es considera vulnerable a Catalunya i segura a Europa. Està protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

GAFARRÓ (*Serinus serinus*)

Foto: Santiago Caballero Carrera

Ordre *Pelecaniformes*
Família *Fringillidae*

Espècie comú arreu del territori, però especialment al litoral i a les zones de terra baixa de caire mediterrani, on hiverna i es pot veure en migració. Presenta un comportament gregari a l'hivern amb altres fringíl·lids granívors. Habita tant àrees forestals obertes com parcs amb arbrat. A Catalunya es troba propera a l'amenaça i està protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

VALONA (*Tringa glareola*)

Foto: Ignacio López González

Ordre *Caradriformes*
Família *Scolopacidae*

Espècie limícola molt comú per tot el territori durant els seus passos migratoris, especialment en zones costaneres i aiguamolls sòms de la façana mediterrània. Hivernant regular, però escassa. Es considera reduïda a Europa i està protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008. També és una espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

TERRIT VARIANT (*Calidris alpina*)

Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Caradriformes*
Família *Scolopacidae*

Espècie migradora regular, especialment pel litoral, on és freqüent la seua observació a les platges i aiguamolls costaners. Hivernant regular i molt comú al delta de l'Ebre, i molt més escassa a la resta de zones humides. Es considera reduïda a Europa. Està catalogada com protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008) i és objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat (Annex IV, Llei 42/2007).

ROSSINYOL BORD (*Cettia cetti*)

Foto: Jordi Comellas Novell

Ordre *Passeriformes*
Família *Sylviidae*

Espècie resident comú arreu del territori, especialment en terres baixes i amb certa humitat, com riberes i canyissars de rius i aiguamolls. Migradora i hivernant comú, especialment en zones litorals, com per ex. el delta de l'Ebre. Està catalogada com a espècie protegida (Categoria D, Decret Legislatiu 2/2008), però el seu estat de conservació a Catalunya no és preocupant.

BLAUET (*Alcedo atthis*)

Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Coraciformes*
Família *Alcedinidae*

Espècie resident, migradora i hivernant freqüent als cursos fluvials i especialment a les zones humides, tot i que es pot trobar puntualment en zones allunyades de l'aigua. Necessita talussos sorrencs per excavar el niu, així com una abundant població de petits peixos, larves d'insectes aquàtics i amfibis per alimentar-se. A nivell europeu es considera reduïda i a nivell català de preocupació menor. No obstant això, està catalogada com a espècie protegida (Categoria C; Decret Legislatiu 2/2008) i sensible (Annex I; Decret 148/1992). També com a espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

GAMBA ROJA VULGAR (*Tringa totanus*)

Foto: Pere Josa Anguera

Ordre *Caradriformes*
Família *Scolopacidae*

Espècie limícola migradora arreu del territori, on ocupa maresmes, saladars i zones humides interiors. Hivernant molt localitzada, especialment al delta de l'Ebre, on hi ha parelles que es reproduïxen. Es considera espècie sensible (Annex I, Decret 148/1992) i es troba protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008. El seu estat de conservació està definit com en perill a Catalunya i en declivi a Europa.

FALCIOT NEGRE (*Apus apus*)

Foto: Camilo Albert Fernández

Ordre *Apodiformes*
Família *Apodidae*

Espècie nidificant estival i migradora, molt lligada als nuclis urbans on fa els seus nius. Poden desenvolupar tot el seu cicle vital en l'aire, excepte la nidificació. A Catalunya es considera de preocupació menor i està protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

XIVITA (*Tringa ochropus*)

Foto: Antoni Ferro de La Fuente

Ordre *Caradriformes*
Família *Scolopacidae*

Espècie limícola molt habitual a la conca Mediterrània durant l'hivern, on freqüenta tot tipus de zones humides. També s'observa en solitari o en grups reduïts durant els passos migratoris. Està catalogada com espècie protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008).

ORENETA CUABLANCA (*Delichon urbicum*)

Foto: Camilo Albert Fernández

Ordre *Passeriformes*
Família *Hirundinidae*

Espècie nidificant estival i migradora abundant per tot el territori. Molt gregària, construeix colònies de nius adossats a edificis. Està catalogada com en declivi a Europa, però a Catalunya es considera de preocupació menor. Està protegida (Categoria D) segons el Decret Legislatiu 2/2008.

CORNELLA (*Corvus corone*)

Foto: Jordi Comellas Novell

Ordre *Passeriformes*
Família *Corvidae*

Espècie resident de distribució regular tant a l'interior com a la costa. Defuig l'àrea d'influència litoral, però s'hi pot presentar de manera local. Ocupa tota mena d'hàbitats i té un paper molt beneficiós com controladora de plagues agrícoles. El seu estat de conservació a Catalunya es considera de preocupació menor.

TALLAROL DE CASQUET (*Sylvia atricapilla*)

Foto: Jordi Casals

Ordre *Passeriformes*
Família *Sylviidae*

Espècie migradora, hivernant i resident distribuïda per tot el territori, des del nivell del mar fins als boscos subalpins del Pirineu, tot i que és més comuna a la Catalunya humida, i menys abundant a les zones de terra baixa de caire mediterrani, on penetra pels enclaus més ombrívols. Absent en les zones més seques. El seu estat de conservació és de preocupació menor a Catalunya i segur a Europa. Està catalogada com espècie protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

BALDRIGA BALEAR (*Puffinus mauretanicus*)

Foto: Carles Carboneras Malet

Ordre *Procel-lariformes*
Família *Procellariidae*

Espècie amb presència regular gairebé tot l'any, però molt més escassa a l'estiu. Està considerada com l'única au marina endèmica d'Espanya. Com el seu nom indica, cria a les illes Balears. Fora de l'època de cria es pot veure al llarg de les costes ibèriques en els seus desplaçaments cap a les zones d'hivernada. A l'hivern arriba a formar concentracions d'alguns milers d'individus en punts de la costa. A nivell europeu està catalogada com en perill crític. A nivell nacional també està protegida (Categoria A, Decret Legislatiu 2/2008) i catalogada com en perill d'extinció (Real Decret 139/2011).

PARDAL XARREC (*Passer montanus*)

Foto: Xavier Idígora

Ordre *Passeriformes*
Família *Passeridae*

Espècie resident a gran part de la Península, que es completa a l'hivern amb bastants individus procedents del nord d'Europa. És típica de les àrees rurals de mosaic i les deveses, i per tant, ha estat afectada per la intensificació agrària. Es troba present gairebé a tota Catalunya, on el seu estat de conservació es considera de preocupació menor, però en declivi a Europa.

VERDUM (*Chloris chloris*)

Foto: Pere Compte

Ordre *Passeriformes*
Família *Fringillidae*

Espècie resident comú arreu del territori, a excepció de les zones de major altitud. També és migradora parcial i hivernant regular. Prospera en tot tipus de formacions arbrades, cultius i riberes, fins i tot, en parcs urbans. El seu estat de conservació és vulnerable a Catalunya i segur a Europa. Està catalogada com protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

MARTINET DE NIT (*Nycticorax nycticorax*)

Foto: Vicente Francisco Tamarit

Ordre *Ciconiformes*
Família *Ardeidae*

Espècie de garsa d'hàbits nocturns. La seua distribució apareix associada als trams mitjans i baixos dels grans rius amb riberes ben conservades, així com als aiguamolls amb abundant vegetació palustre de la façana mediterrània. Es tracta d'una espècie majoritàriament nidificant estival a la Península, especialment comú al delta de l'Ebre. Migradora regular però hivernant irregular i en escàs nombre. Es considera de preocupació menor a Catalunya i reduïda a Europa. Es troba definida com espècie protegida (Categoria C, Decret Legislatiu 2/2008) i sensible (Annex I, Decret 148/1992). És objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

BALLESTER (*Apus melba*)

Foto: Lluís Vilamajó

Ordre *Apodiformes*
Família *Apodidae*

Espècie nidificant estival i migradora, comú arreu del territori encara que no distribuïda uniformement com a nidificant, que es pot observar tant en àrees muntanyenques com litorals. Associada sobretot a grans penya-segats rocosos, especialment de l'Espanya calcària, també colonitza en menor grau zones urbanes, on va en augment la seua nidificació. Es troba protegida (Categoria D, Decret Legislatiu 2/2008), però el seu estat de conservació a Catalunya és de preocupació menor.

ROSSINYOL (*Luscinia megarhynchos*)

Foto: Pau Barnés

Ordre *Passeriformes*
Família *Turdidae*

Espècie de plomatge discret però inconfusible pel seu cant. Freqüenta zones arbrades com són les zones riberenques. Amb l'arribada de la primavera, colonitza gairebé tota la Península a excepció de zones de gran altitud o desforestades, com el delta de l'Ebre. Es molt comú d'observar durant el pas migratori. El seu estat de conservació és de preocupació menor a Catalunya i segura a Europa. Està catalogada com protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

MASCARELL (*Morus bassanus*)

Foto: Mayka Martí

Ordre *Pelecaniformes*
Família *Sulidae*

Espècie marina de gran envergadura. Encara que no cria a Espanya, resulta una espècie habitual a tot el litoral durant els passos migratoris i a l'hivern. Es considera segura a Europa i està protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008.

TÓRTORA TURCA (*Streptopelia decaocto*)

Foto: Pau Esteban

Ordre *Columbiformes*
Família *Columbidae*

Espècie resident, molt comú i amplament distribuïda tant al litoral com a l'interior, en ambients rurals i urbans. Originària d'Àsia i Orient Pròxim es troba en expansió per tota Europa. Ambdós sexes són similars. El seu estat de conservació no és preocupant.

BALDRIGA MEDITERRÀNIA (*Puffinus yelkouan*)

Foto: Cenk Polat

Ordre *Procel.lariformes*
Família *Procellariidae*

Espècie endèmica de la mar Mediterrània, amb presència regular però escassa tot l'any, malgrat que no nidifica a Catalunya, tan sols a l'illa de Menorca. Fora de l'època de cria, part de la població mediterrània hiverna en aigües espanyoles de Catalunya i Balears, sobretot al nord de Menorca. Es considera segura quant al seu estat de conservació a Europa. Es troba protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i és objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat (Annex IV, Llei 42/2007).

BALDRIGA CENDROSA (*Calonectris diomedea*)

Foto: Alex Ollé Torner

Ordre *Procellariiformes*
Família *Procellariidae*

Espècie regular durant l'estiu. Més nombrosa durant els passos migratoris. Accidental com a hivernant. És una de les majors aus marines. D'hàbits pelàgics, està àmpliament distribuïda per l'Atlàntic i el Mediterrani. Està catalogada com a com a protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i vulnerable a nivell europeu. També es considera espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

COLOM ROQUER (*Columba livia*)

Foto: Eulàlia Maspons

Ordre *Columbiformes*
Família *Columbidae*

Espècie àmpliament distribuïda per tota la Península Ibèrica. La forma silvestre ocupa principalment penya-segats costaners, falçs fluvials i barrancs rocosos a serres, mentre que la forma domèstica s'associa a assentaments humans. Encara que aparentment és abundant, el seu alt grau d'hibridació amb la forma domèstica pot comprometre seriosament la seva identitat genètica com a espècie silvestre. A Catalunya el seu estat de conservació no és preocupant.

FLAMENC (*Phoenicopterus roseus*)

Foto: Lluís Vilamajó

Ordre *Fenicopteriformes*
Família *Phoenicopteridae*

Espècie resident comú tot l'any al delta de l'Ebre, on nidifica irregularment. Regular en migració al litoral. Hivernant escàs en les altres zones humides. És una de les aus aquàtiques més espectaculars. La seva distribució està associada als aiguamolls d'aigües salines o salobres tant costaners com d'interior del litoral mediterrani. Es tracta d'una espècie catalogada com protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats (Annex I, Directiva 79/409/CEE). A Catalunya està catalogada com a propera a l'amenaça.

COGULLADA VULGAR (*Galerida cristata*)

Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Passeriformes*
Família *Alaudidae*

Espècie resident en zones del litoral i d'interior, especialment abundant en zones obertes com conreus, camins rurals i àrees suburbanes. El seu estat de conservació a Catalunya està catalogat com de preocupació menor. És tracta de una espècie protegida (Categoria D) segons el Decret Legislatiu 2/2008.

MUSSOL COMÚ (*Athene noctua*)

Foto: Joaquim Bonfil

Ordre *Estrigiformes*
Família *Strigidae*

Espècie sedentària i reproductora per tot el territori, excepte als grans sistemes muntanyencs. Molt adaptable pel que fa a l'elecció de l'hàbitat i a la seua alimentació. La seua inconfusible silueta és una de les imatges més característiques dels paisatges rurals. Es considera de preocupació menor a Catalunya i en declivi a Europa. Està protegida (Categoria C) pel Decret Legislatiu 2/2008.

GAVINA CAPBLANCA (*Larus genei*)

Foto: Vicente Francisco Tamarit

Ordre *Caradriformes*
Família *Laridae*

Espècie migradora poc comuna i molt localitzada. Nidifica al delta de l'Ebre. Catalogada com vulnerable a Catalunya i localitzada a Europa. Es considera una espècie molt sensible (Annex II, Decret 148/1992), es troba protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i és objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

XATRAC MENUT (*Sterna albifrons*)

Foto: Mayca Martí

Ordre *Caradriformes*
Família *Sternidae*

Espècie migradora, que es pot veure al litoral de forma escassa durant els seus passos migratoris. Nidificant estival localitzada al delta de l'Ebre i altres aiguamolls tant costaners com d'interior. Catalogada com en perill a Catalunya i en declivi a Europa. Es considera una espècie sensible (Annex I, Decret 148/1992), es troba protegida (Categoria B, Decret Legislatiu 2/2008) i és objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat (Annex I, Directiva 79/409/CEE; Annex IV, Llei 42/2007).

ORIOLE (*Oriolus oriolus*)

Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Passeriformes*
Família *Oriolidae*

Espècie nidificant estival molt comuna a tot arreu del territori i migradora regular, especialment per les zones de terra baixa ja que defuig les zones més muntanyenques. És una de les espècies ibèriques més acolorides encara que d'hàbits reservats. El seu cant aflautat és molt característic dels paisatges riberencs, tot i que es pot trobar en altres tipus de bosc i en plantacions de fruiters. El seu estat de conservació és de preocupació menor a Catalunya i segur a Europa. Està catalogada com espècie protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.

BOSCARLA DE CANYAR (*Acrocephalus scirpaceus*) Foto: Victor Iglesias Bernat

Ordre *Passeriformes*
Família *Sylviidae*

Espècie nidificant estival distribuïda arreu del territori de manera irregular, segons trobi ambients adequats per nidificar (llacunes, estanys litorals, marges de riu i aiguamolls amb bona cobertura vegetal, principalment canyissars. Localment comú en algunes zones humides, especialment al delta de l'Ebre. Migrador comú per tot el territori. El seu estat de conservació és de preocupació menor a Catalunya i segur a Europa. Està catalogada com espècie protegida (Categoria D) pel Decret Legislatiu 2/2008.
